

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO BỘ NỘI VỤ

HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA

PHẠM NGỌC QUỲNH

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
TRÊN ĐỊA BÀN VÙNG DUYÊN HẢI BẮC BỘ THEO
HƯỚNG CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA**

**LUẬN ÁN TIẾN SĨ
CHUYÊN NGÀNH QUẢN LÝ CÔNG**

Hà Nội – 2018

BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO BỘ NỘI VỤ

HỌC VIỆN HÀNH CHÍNH QUỐC GIA

PHẠM NGỌC QUỲNH

**QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI KINH TẾ NÔNG NGHIỆP
TRÊN ĐỊA BÀN VÙNG DUYÊN HẢI BẮC BỘ THEO
HƯỚNG CÔNG NGHIỆP HÓA, HIỆN ĐẠI HÓA**

Chuyên ngành: Quản lý công

Mã số: 62.34.04.03

Người hướng dẫn khoa học:

1. GS.TS Đinh Văn Tiến

2. PGS.TS Trang Thị Tuyết

Hà Nội – 2018

LỜI CẢM ƠN

Tác giả xin trân trọng cảm ơn các thầy cô giáo ở Học viện Hành chính Quốc gia, đặc biệt là các cán bộ, giảng viên của Khoa Quản lý nhà nước về Kinh tế, Khoa Đào tạo Sau Đại học đã giúp đỡ và tạo điều kiện cho tác giả hoàn thành bản luận án này. Đặc biệt tác giả xin trân trọng cảm ơn tập thể giáo viên hướng dẫn: GS.TS Đinh Văn Tiến; PGS.TS Trang Thị Tuyết đã hết lòng ủng hộ và hướng dẫn tác giả hoàn thành luận án.

Tác giả cũng xin trân trọng cảm ơn Vụ Kế hoạch, Cục chăn nuôi, Cục trồng trọt, Tổng cục Thủy sản... thuộc Bộ Nông nghiệp và Phát triển Nông thôn, Các Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn các tỉnh Quảng Ninh, Hải Phòng, Ninh Bình, Thái Bình, Nam Định..., Viện chính sách và chiến lược phát triển nông nghiệp nông thôn... đã quan tâm giúp đỡ, tạo điều kiện thuận lợi cho tác giả trong công tác thu thập thông tin, số liệu và tài liệu phục vụ cho nghiên cứu luận án này.

Xin cảm ơn bạn bè, đồng nghiệp và gia đình đã giúp đỡ, chia sẻ khó khăn và động viên tác giả trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Xin trân trọng cảm ơn !

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu độc lập của bản thân với sự giúp đỡ của các giáo viên hướng dẫn. Những thông tin, dữ liệu, số liệu đưa ra trong luận án được trích dẫn rõ ràng, đầy đủ về nguồn gốc. Những số liệu thu thập và tổng hợp của cá nhân đảm bảo tính khách quan và trung thực.

Tác giả

Phạm Ngọc Quỳnh

MỤC LỤC

	Nội dung	Trang
	Danh mục chữ viết tắt	
	Danh mục các bảng	
	Danh mục hình vẽ	
	PHẦN MỞ ĐẦU	1
Chương 1	TỔNG QUAN TÌNH HÌNH NGHIÊN CỨU CÓ LIÊN QUAN ĐẾN ĐỀ TÀI LUẬN ÁN	8
1.1.	Tổng hợp các công trình nghiên cứu đã công bố liên quan đến QLNN về kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	8
1.1.1.	Tổng quan tình hình nghiên cứu về kinh tế nông nghiệp và các nhân tố ảnh hưởng đến phát triển kinh tế nông nghiệp	9
1.1.2.	Tổng quan tình hình nghiên cứu về công nghiệp hóa, hiện đại hóa nông nghiệp, phát triển nông nghiệp theo hướng công nghiệp hóa, hiện đại hóa	19
1.1.3.	Tổng quan tình hình nghiên cứu về quản lý nhà nước đối với kinh tế nông nghiệp	22
1.2.	NHỮNG VẤN ĐỀ CHƯA ĐƯỢC NGHIÊN CỨU TRONG CÁC CÔNG TRÌNH KHOA HỌC ĐÃ CÔNG BỐ VÀ HƯỚNG NGHIÊN CỨU CHÍNH CỦA LUẬN ÁN	32
Chương 2	CƠ SỞ KHOA HỌC QUẢN LÝ NHÀ NƯỚC ĐỐI VỚI KINH TẾ NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG CHNH-HĐH	35
2.1.	Tổng quan về kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	35
2.1.1.	Khái niệm kinh tế nông nghiệp	35
2.1.2.	Vai trò của kinh tế nông nghiệp đối với tăng trưởng và phát triển kinh tế	36
2.1.3.	Những nhân tố tác động đến kinh tế nông nghiệp	38
2.1.4.	Khái niệm CNH-HĐH nông nghiệp	42
2.1.5.	Đặc trưng của phát triển kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	43
2.2.	Lý luận về QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	44
2.2.1.	Khái niệm QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	44
2.2.2.	Sự cần thiết QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	51
2.2.3.	Chức năng QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng	57

	CNH-HĐH	
2.2.4.	Nội dung QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	59
2.2.5.	Những nhân tố ảnh hưởng đến QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH	70
2.3.	Kinh nghiệm trong nước và quốc tế về QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH và bài học có thể vận dụng cho VDHBB	74
2.3.1.	Kinh nghiệm về QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH, HĐH	74
2.3.2.	Bài học kinh nghiệm về QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH, HĐH có thể vận dụng cho VDHBB	83
	Tiểu kết chương 2	86
Chương 3	THỰC TRẠNG QLNN ĐỐI VỚI KINH TẾ NÔNG NGHIỆP TRÊN ĐỊA BÀN VÙNG DUYÊN HẢI BẮC BỘ	87
3.1.	Đặc điểm tự nhiên, kinh tế, xã hội ảnh hưởng đến phát triển kinh tế nông nghiệp VDHBB	87
3.1.1.	Đặc điểm tự nhiên	87
3.1.2.	Đặc điểm kinh tế, xã hội	89
3.2.	Tình hình phát triển kinh tế nông nghiệp trên địa bàn VDHBB	90
3.2.1.	Tình hình sản xuất nông nghiệp VDHBB	90
3.2.2.	Năng suất trong nông nghiệp VDHBB	101
3.2.3.	Ứng dụng khoa học kỹ thuật trong sản xuất nông nghiệp VDHBB	104
3.2.4.	Chuyển dịch cơ cấu nội ngành nông nghiệp VDHBB	108
3.3.	Thực trạng công tác QLNN đối với kinh tế nông nghiệp trên địa bàn VDHBB	110
3.3.1.	Thực trạng về tổ chức bộ máy QLNN đối với kinh tế nông nghiệp VDHBB	111
3.3.2.	Thực trạng hệ thống pháp luật có liên quan đến phát triển kinh tế nông nghiệp tại VDHBB	115
3.3.3.	Thực trạng quy hoạch, kế hoạch, chương trình, đề án về phát triển nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH ở VDHBB	122
3.3.4.	Thực trạng ban hành và thực thi hệ thống chính sách phát triển kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH ở VDHBB	130
3.3.5.	Thực trạng công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát hoạt động sản xuất nông nghiệp trên địa bàn VDHBB	144

3.4.	Đánh giá thực trạng QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH trên địa bàn VDHBB	148
3.4.1.	Những kết quả đạt được trong công tác QLNN đối với kinh tế nông nghiệp VDHBB	148
3.4.2.	Những hạn chế còn tồn tại trong QLNN đối với kinh tế nông nghiệp VDHBB	151
3.4.3.	Nguyên nhân cơ bản của những hạn chế	156
	Tiểu kết chương 3	159
Chương 4	PHƯƠNG HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN QLNN ĐỐI VỚI KINH TẾ NÔNG NGHIỆP THEO HƯỚNG CNH-HĐH TRÊN ĐỊA BÀN VDHBB	160
4.1.	Phương hướng hoàn thiện QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH trên địa bàn VDHBB	160
4.1.1.	Bối cảnh kinh tế thế giới và những tác động tới kinh tế nông nghiệp VDHBB	160
4.1.2.	Định hướng phát triển kinh tế nông nghiệp trên địa bàn VDHBB theo hướng CNH-HĐH đến 2025	162
4.1.3.	Quan điểm của Đảng và Nhà nước về QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH tại VDHBB	165
4.2.	Giải pháp tiếp tục hoàn thiện QLNN đối với kinh tế nông nghiệp theo hướng CNH-HĐH trên địa bàn VDHBB	167
4.2.1.	Hoàn thiện bộ máy tổ chức và nguồn nhân lực cho phát triển kinh tế nông nghiệp ở VDHBB	168
4.2.2.	Nâng cao chất lượng quy hoạch, kế hoạch, định hướng phát triển kinh tế nông nghiệp VDHBB	170
4.2.3.	Hoàn thiện hệ thống chính sách phát triển kinh tế nông nghiệp VDHBB theo hướng CNH-HĐH	172
4.2.4.	Đẩy mạnh phát triển nông nghiệp VDHBB theo hướng nông nghiệp hữu cơ và nông nghiệp sạch	180
4.2.5.	Thúc đẩy nông nghiệp VDHBB phát triển sản xuất quy mô lớn	182
4.2.6.	Hoàn thiện công tác thanh, kiểm tra, giám sát hoạt động kinh tế nông nghiệp VDHBB	173
4.3.	Điều kiện thực hiện giải pháp	185
4.3.1.	Đổi mới quan điểm về vai trò của Nhà nước trong phát triển kinh tế nông nghiệp, đồng thời nâng cao vai trò của các tổ chức hiệp hội ngành	186
4.3.2.	Nâng cao nhận thức, năng lực cho người nông dân về CNH, HĐH nông nghiệp	186

4.3.3.	Phát triển kết cấu hạ tầng nông thôn vùng DHBB.	18
4.4.	Một số kiến nghị đối với Quốc hội và Chính phủ	190
4.4.1.	Khắc phục những bất cập trong Luật Đất đai 2013	190
4.3.2.	Hoàn thiện dự thảo Luật Thủy sản theo hướng khắc phục những bất cập còn tồn tại trong dự luật	192
4.3.3.	Ban hành Luật Nông nghiệp thống nhất điều chỉnh các chuyên ngành trong lĩnh vực nông nghiệp	193
	Tiểu kết chương 4	195
	KẾT LUẬN	196
	DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO	198
	DANH MỤC CÁC CÔNG TRÌNH ĐÃ CÔNG BỐ CỦA TÁC GIẢ	204
	PHỤ LỤC 1 + 2	205

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CNH-HĐH	Công nghiệp hoá - Hiện đại hoá
ĐBSCL	Đồng bằng Sông Cửu Long
HTX	Hợp tác xã
KH-CN	Khoa học công nghệ
KH-KT	Khoa học kỹ thuật
KTNN	Kinh tế nông nghiệp
KT-XH	Kinh tế xã hội
NCS	Nghiên cứu sinh
NGO	Tổ chức phi chính phủ
NN&PTNT	Nông nghiệp và Phát triển nông thôn
NSLĐ	Năng suất lao động
NSNN	Ngân sách nhà nước
OECD	Tổ chức hợp tác và phát triển kinh tế
ODA	Viện trợ phát triển chính thức
PPP	Hợp tác giữa Nhà nước và tư nhân
QLNN	Quản lý nhà nước
VAC	Vườn – Ao – Chuồng
VDHBB	Vùng Duyên hải Bắc bộ
WB	Ngân hàng Thế giới
WTO	Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

		Tên bảng	Trang
<i>Bảng 3.1</i>	Tình hình sản xuất cây lương thực có hạt VDHBB		91
<i>Bảng 3.2</i>	Tình hình sản xuất lúa VDHBB		93
<i>Bảng 3.3</i>	Tình hình sản xuất ngô VDHBB		94
<i>Bảng 3.4</i>	Tình hình chăn nuôi trâu bò VDHBB		95
<i>Bảng 3.5</i>	Tình hình chăn nuôi lợn VDHBB		97
<i>Bảng 3.6</i>	Tình hình chăn nuôi gia cầm VDHBB		98
<i>Bảng 3.7</i>	Tổng hợp tình hình sản xuất thủy sản VDHBB		101
<i>Bảng 3.8</i>	Sản lượng thủy sản khai thác và nuôi trồng VDHBB		101
<i>Bảng 3.9</i>	So sánh năng suất lúa, ngô VDHBB với các vùng khác trong cả nước		102
<i>Bảng 3.10</i>	Năng suất lao động xã hội trong ngành nông nghiệp so với toàn nền kinh tế		102
<i>Bảng 3.11</i>	Giá trị và tỷ trọng sản xuất nông nghiệp VDHBB		109
<i>Bảng 3.12</i>	Thuế sử dụng đất nông nghiệp		131
<i>Bảng 3.13</i>	Các sản phẩm liên quan nông nghiệp thực hiện bình ổn giá		134
<i>Bảng 3.14</i>	Hệ thống khuyến nông theo vùng		135
<i>Bảng 3.15</i>	Số lượng trang trại VDHBB		149
<i>Bảng 3.16</i>	Cánh đồng mẫu lớn tại VDHBB		150
<i>Bảng 3.17</i>	Hệ thống hỗ trợ sản xuất nông nghiệp ở nông thôn VDHBB		151